

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ЗПО «ДІТК»

Олександр СТРИЛЕЦЬ

31.08.2026 р.

ПОГОДЖЕНО

Заступник директора з навчально-методичної роботи ЗПО «ДІТК»

Сергій ГОРДІЄНКО

31.08.2026 р.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ (ЗАЛІКУ/ЕКЗАМЕНУ)

З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ ФІЛОСОФСЬКИХ ЗНАНЬ»

(Для спеціальності 172 «Електронні комунікації та радіотехніка» / ОПП G5)

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА (МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ)

Перелік питань до підсумкового контролю сформовано за принципом інтеграції фундаментального філософського знання та фахової специфіки спеціальності G5. Екзаменаційні (залікові) питання вимагають від здобувача освіти не лише репродуктивного відтворення історико-філософських фактів, але й здатності до критичної рефлексії, аргументації та екстраполяції класичних філософських концепцій на сучасні виклики Індустрії 4.0, професійну етику інженера та інформаційну безпеку.

БЛОК 1. ІСТОРИКО-ФІЛОСОФСЬКИЙ ВСТУП ТА ОНТОЛОГІЯ (ПИТАННЯ 1–10)

1. **Філософія як специфічний тип світогляду.** Співвідношення філософії, науки, релігії та міфології в інформаційну епоху. Специфіка філософського мислення.
2. **Предмет філософії та її основні функції** (світоглядна, методологічна, гносеологічна, аксіологічна). Практичне значення філософії для формування інженерного, системного мислення сучасного фахівця.
3. **Антична філософія: від міфу до логосу.** Зародження наукового та раціонального мислення (натурфілософія, ідеї Демокріта).
4. **Філософія стоїцизму** (Сенека, Епіктет, Марк Аврелій) як практична методологія. Вчення про «дихотомію контролю» як інструмент збереження ментальної резильєнтності та емоційної стабільності в кризових умовах.
5. **Парадигмальні зрушення Середньовіччя та Відродження.** Теоцентризм і схоластика vs антропоцентризм і гуманізм. Еволюція ставлення до природи, людини та зародження технічного винахідництва.
6. **Гносеологічні засади науки Нового часу: емпіризм Ф. Бекона.** Вчення про чотири типи «ідолів» (хиб розуму) та його сучасне значення для методології фактчекінгу і подолання когнітивних упереджень.
7. **Раціоналізм Р. Декарта та механістична картина світу.** Методологічний сумнів та дедуктивний метод як концептуальна основа алгоритмічного мислення в ІТ та радіотехніці.
8. **Ірраціоналізм та екзистенціалізм у філософії XIX-XX ст.** (А. Шопенгауер, Ф. Ніцше, Ж.-П. Сартр, А. Камю). Проблема абсурду, екзистенційного вибору, радикальної свободи та неминучої відповідальності особистості за свої дії.
9. **Кордоцентризм в українській філософії.** Концепція «сродної праці» та вчення про «дві натури і три світи» Г. Сковороди як філософська база для свідомого професійного самовизначення та запобігання професійному вигоранню.
10. **Онтологія як вчення про буття.** Еволюція уявлень про матерію, простір і час: від класичної субстанційної механіки І. Ньютона до реляційної моделі (теорія відносності А. Ейнштейна) та квантової фізики як базису сучасної мікроелектроніки.

БЛОК 2. ГНОСЕОЛОГІЯ ТА СОЦІАЛЬНА ФІЛОСОФІЯ (ПИТАННЯ 11–20)

11. **Гносеологія (теорія пізнання) та її основні категорії.** Діалектика чуттєвого та раціонального рівнів пізнання в науково-дослідній та інженерній практиці.

12. **Проблема істини у філософії.** Поняття об'єктивної, абсолютної та відносної істини. Практика як головний критерій істини у технічних науках.
13. **Феномен «постправди» та інформаційні маніпуляції.** Філософські та логічні інструменти розпізнавання фейків та протидії інформаційно-психологічним операціям (ІПСО) у цифровому середовищі.
14. **Системність та самоорганізація.** Філософські основи синергетики. Поняття емерджентності та нелінійності на прикладі функціонування складних кіберфізичних систем та телекомунікаційних мереж.
15. **Філософська антропологія.** Біосоціальна природа людини. Проблема відчуження людини від результатів її праці в умовах автоматизації виробництва.
16. **Екзистенційна психологія Віктора Франкла (Логотерапія).** Поняття «екзистенційного вакууму» та «ноогенного неврозу». Шляхи знаходження життєвого сенсу, зокрема через соціально значущу професійну діяльність та відбудову.
17. **Соціальна філософія.** Структура соціуму. Співвідношення особистості та суспільства. Роль громадянського суспільства у захисті демократичних цінностей та прав людини.
18. **Тоталітаризм vs Демократія в епоху цифровізації.** Філософський концепт «цифрового паноптикуму». Етичні та правові межі збору Big Data, проблеми приватності в системах Інтернету речей (IoT).
19. **Філософія війни та миру.** Теорія «Справедливої війни» (Just War theory: Jus ad bellum та Jus in bello). Гуманістичний вимір поствоєнного відновлення (Jus post bellum).
20. **Технології подвійного призначення.** Морально-етична відповідальність інженера та науковця за розробку, обслуговування та наслідки використання цивільних технологій (РЕБ, БПЛА, засоби зв'язку) у збройних конфліктах.
- БЛОК 3. ФІЛОСОФІЯ ТЕХНІКИ ТА ПРОФЕСІЙНА ЕТИКА (ПИТАННЯ 21–30)**
21. **Феномен техніки у філософському дискурсі.** Еволюція техносфери. Технологічний детермінізм та його критика (чи є технологія морально нейтральною?).
22. **Четверта промислова революція (Індустрія 4.0).** Ключові характеристики (ШІ, роботизація, хмарні обчислення) та їхній вплив на трансформацію ринку праці, освіти і соціальної структури.
23. **Штучний інтелект (ШІ) як філософська проблема.** Загрози технологічного безробіття та втрати людської суб'єктності. ШІ як конкурент людини чи інструмент (копілот) еволюції інженера.
24. **Етика як практична філософія.** Співвідношення понять етики, моралі та моральності. Структура моральної свідомості.
25. **Професійна етика та корпоративна відповідальність.** Специфіка інженерної етики. Конфлікт між вимогами бізнесу (дедлайни, економія ресурсів) та соціальною відповідальністю (безпека, надійність інфраструктури).
26. **Категоричний імператив Іммануїла Канта** як універсальний фундамент морального вибору та етичного ставлення до людини в корпоративному середовищі.
27. **Етика інклюзії та комунікативна емпатія.** Філософські принципи формування безбар'єрного робочого середовища. Подолання ейджизму та стигматизації, валідація різного життєвого досвіду в інженерних командах.
28. **Глобальні проблеми сучасності.** Екологічна криза, екоцид та концепція сталого розвитку (Sustainable development) як умова виживання цивілізації.
29. **Екологічна етика та Індустрія електроніки.** Філософський аналіз феномену «запланованого старіння». Проблема електронного сміття (e-waste) та моральне обґрунтування «Права на ремонт» (Right to Repair).
30. **Трансгуманізм та біоетика.** Філософські межі втручання в біологічну природу людини. Біоелектроніка, нейроінтерфейси та кібернетичне протезування: між медичною реабілітацією травмованих і створенням «надлюдини».